

Sygn. akt

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Mariusz Kucharczyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 7 maja 2015 r. w Dąbrowie Górniczej
sprawy K K
w przedmiocie wydania wyroku łącznego
z urzędu

postanawia

1. na podstawie art. 193 Konstytucji RP i art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym czy art. 89 § 1 Kodeksu karnego (Dz.U. 1997, Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), w brzmieniu do dnia 30 czerwca 2015 r., w zakresie w jakim pozwala na warunkowe zawieszenie kary łącznej tylko w przypadku jeżeli zachodzą przesłanki z art. 69 Kodeksu karnego jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz z art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 3 lit. a Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. 1993, Nr 61, poz. 284 z późn. zm.) oraz z art. 20 i art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U.UE.2007.303.1);
2. na podstawie art. 22 kpk zawiesić postępowanie karne tut. Sądu o sygn. akt K K w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec skazanego K K do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny pytania prawnego, z którym wystąpiono w niniejszej sprawie.

Uzasadnienie

W dniu listopada 2014 r. wpłynął do Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej wniosek skazanego K K o wydanie wobec niego wyroku łącznego w sprawach o sygn. akt i .

Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej z urzędu ustalił, iż K K został skazany prawomocnymi orzeczeniami, i tak:

- wyrokiem Sądu Rejonowego w D z dnia sierpnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt (który uprawomocnił się dnia września 2009 r.) za przestępstwo z art.

1 kk popełnione w dniu maja 2009 r. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby oraz orzeczono środek karny w postaci na okres

oraz karę grzywny złotych (na mocy art. 71 § 1 kk), z zaliczeniem na poczet orzeczonego środka karnego okresu od

.05.2009 r. do .08.2009 r., a którą to karę pozbawienia wolności następnie postanowieniem Sądu Rejonowego w D z dnia maja 2014 r. w sprawie o sygn. akt zarządzono wykonać;

- wyrokiem Sądu Rejonowego w D z dnia lutego 2011 r. w sprawie o sygn. akt (który uprawomocnił się dnia lutego 2011 r.) za przestępstwo z art.

kk popełnione w dniu września 2010 r. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby oraz orzeczono środek karny w postaci na okres oraz karę

grzywny złotych (na mocy art. 71 § 1 kk), z zaliczeniem na poczet orzeczonego środka karnego okresu od .09.2010 r. do

.02.2011 r., a którą to karę pozbawienia wolności następnie postanowieniem Sądu Rejonowego w D z dnia maja 2014 r. w sprawie o sygn. akt zarządzono wykonać;

- wyrokiem Sądu Rejonowego w D z dnia marca 2014 r. w sprawie o sygn. akt (który uprawomocnił się dnia marca 2014 r.) za przestępstwo z art.

kk popełnione w dniu grudnia 2013 r. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby oraz orzeczono środek karny w postaci na okres z zaliczeniem na

poczet orzeczonego środka karnego okresu od .12.2013 r. do .03.2014 r.;

- wyrokiem Sądu Rejonowego w D z dnia grudnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt (który uprawomocnił się dnia grudnia 2014 r.) za przestępstwo z art.

kk i art. kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełnione w dniu sierpnia 2013 r. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby

Mając powyższe orzeczenia na względzie trzeba wskazać, iż zgodnie z art. 569 § 1 kpk sąd wydaje wyrok łączny wobec osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, jeśli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej. Przesłanki orzeczenia kary łącznej zostały określone w art. 85 kk. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu orzeczenie kary łącznej jest możliwe, jeżeli wystąpiły kumulatywnie następujące okoliczności:

- sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw,
- przestępstwa te pozostają w tzw. „realnym zbiegu” to znaczy zostały popełnione zanim zapadł pierwszy chociażby nieprawomocny wyrok co do któregośkolwiek z nich,
- za przestępstwa te orzeczono kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu.

Jednocześnie trzeba dodać, że sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 15 lat pozbawienia wolności (art. 86 § 1 kk). Wymierzając karę łączną grzywny, sąd określa na nowo wysokość jednej stawki dziennej, kierując się zasadami określonymi w art. 33 § 2 kk, wysokość jednej stawki nie może przekraczać najwyższej ustalonej poprzednio (art. 86 § 2 kk).

W związku z powyższymi przepisami Sąd ustalił, iż istnieją przesłanki do orzeczenia kary łącznej - wyrokiem łącznym wobec skazanego K K , ale jedynie w sprawach o sygn. akt i , gdyż skazany popełnił przestępstwa .08.2013 r. i .12.2013 r. zanim zapadł pierwszy wyrok w stosunku do niego (sygn. akt - w dniu .03.2014 r.). W sprawach tych orzeczono kary, które podlegają łączeniu, i tak: kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby (sygn. akt); kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby (sygn.). Z kolei zgodnie z art. 89 § 1 kk w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności, ograniczenia wolności albo grzywny z warunkowym zawieszeniem ich wykonania i bez warunkowego ich wykonania sąd może w wyroku łącznym warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej, jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 69 kk. Poza tym w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania sąd może w wyroku łącznym orzec karą łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia (art. 89 § 1a kk). Natomiast z brzmienia art. 69 § 1 kk wynika m.in., że można warunkowo zawiesić karę pozbawienia wolności nie przekraczającą 2 lat. A zatem łącząc kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego w sprawach o sygn. akt i można wymierzyć mu karę łączną minimalnie od pozbawienia wolności do maksymalnie pozbawienia wolności. Przy czym mimo, że obie

podlegające łączeniu kary sądy je orzekające zdecydowały się warunkowo zawiesić, to obecnie orzekający w przedmiocie wyroku łącznego Sąd nie posiada takiej możliwości, gdyż z art. 89 § 1 kk, który odwołuje się jedynie do przepisu art. 69 kk, wynika, że możliwe jest warunkowe zawieszenie kary łącznej pozbawienia wolności jedynie, jeżeli nie przekracza ona 2 lat. Z kolei w przedmiotowej sprawie minimalna kara pozbawienia wolności (co wynika z art. 86 § 1 kk), którą Sąd mógłby orzec to kara 3 lat pozbawienia wolności, której to kary nie można warunkowo zawiesić, co się podkreśla zarówno w orzecznictwie (postanowienie SN z dnia 22 października 2014 r., IV KK 92/14, Lex Omega nr 1551651; wyrok SN z dnia 27 marca 2013 r., II KK 60/13, Prok. i Pr. – wkł. 2013, nr 6, poz. 11; postanowienie SN z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 29/10, OSP 2011, nr 11, poz. 115; wyrok SN z dnia 4 października 2004 r., IV KK 232/04, Lex Omega nr 145835), jak i w doktrynie prawa karnego (M. Gajewski: Glosa do uchwały SN z dnia 27 marca 2001 r., I KZP 2/01, Monitor Prawniczy 2001, nr 18, s. 942; D. Kala: Postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Zagadnienia karnomaterialne i procesowe, Toruń 2003, s. 96; M. Kulik: Glosa do postanowienia SN z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 29/10, Lex Omega; M. Niewiadomska-Krawczyk: Glosa do postanowienia SN z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 29/10, Lex Omega; R. A. Stefański: Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego z zakresu prawa karnego materialnego za 2001 r., Ius Novum 2012, nr 2, s. 135-136; J. W. Giezek [w:] Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz pod red. J. W. Giezka, 2012, Lex Omega, teza 4 – choć odmiennie S. Żółtek: Glosa do postanowienia SN z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 29/10, OSP 2011, nr 11, poz. 115, s. 801-802 oraz tenże [w:] Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 32-116. Tom II, Warszawa 2011, s. 770). Poza tym trzeba zauważyć, że kiedy sąd stwierdzi realny zbieg przestępstw (zgodnie z art. 85 kk) to ma obowiązek orzec karą łączną, choćby nie miał swobody co do jej wymiaru bądź co do stosowania probacji (tak też wyrok SA w Krakowie z dnia 26 października 2011 r., II AKa 207/11, KZS 2012, nr 11, poz. 56).

W tym miejscu trzeba podkreślić, iż wyroki skazujące wobec K K w sprawach o sygn. akt i każdorazowo zapadały na posiedzeniu w trybie art. 335 kpk. Tym samym zawsze w tych sprawach Prokuratura składała akt oskarżenia wraz z wnioskiem o wydanie wyroku wobec K K i orzeczenie wobec niego uzgodnionych kar i środków karnych przewidzianych w Kodeksie karnym za przypisane mu występki bez przeprowadzenia rozprawy. Sądy orzekające w tych sprawach uwzględniały każdorazowo wnioski prokuratorskie i skazywały K K na kary i środki karne z nim uzgodnione. Przy czym w sprawie o sygn. akt ustalony wymiar kary pozbawienia wolności () warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący –

zgodnie z możliwością jaką dawał art. 343 § 1 i § 2 pkt 2 kpk, gdyż przepisy te umożliwiają warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności wyższej niż 2 lata. A zatem w przypadku wniosku o skazanie bez przeprowadzania rozprawy dana osoba, jeżeli odpowiednio porozumie się z prokuratorem, znajduje się w bardziej uprzywilejowanej sytuacji, niż ta osoba, która by nie doszła do takiego porozumienia. Trzeba zauważyć, że w przypadku dobrowolnego poddania się karze w postępowaniu jurysdykcyjnym (art. 387 kpk) oskarżony nie ma w chwili obecnej możliwości skorzystania z dobrodziejstw z art. 343 kpk, które mogą mieć zastosowanie jedynie do podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym. A zatem przepis art. 343 kpk stanowi materialną podstawę do łagodniejszego karania sprawców, niż wynikałoby to z przepisów prawa karnego materialnego. Z kolei w rozpoznawanym przez Sąd przypadku jedna kara, w sprawie o sygn. akt _____, pozbawienia wolności powyżej 2 lat została zawieszona na podstawie art. 343 § 2 pkt 2 kpk, a druga kara, w sprawie o sygn. akt _____, pozbawienia wolności poniżej 2 lat została zawieszona na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk. Przy czym jak już wcześniej wspomniano, przy obecnym brzmieniu art. 89 § 1 kk, Sąd nie może warunkowo zawiesić wykonania kary łącznej powyżej 2 lat pozbawienia wolności, bez względu na to, na jakiej podstawie zawieszano kary pozbawienia wolności wchodzące w skład realnego zbiegu przestępstw. Zdaniem Sądu możliwość warunkowego zawieszania kary łącznej pozbawienia wolności w wyroku łącznym tylko w razie zaistnienia przesłanek z art. 69 kk (w zakresie wysokości kary pozbawienia wolności – 2 lata, która może być zawieszona) jest sprzeczna z art. 2, art. 32, art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 3 lit. a Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz z art. 20 i art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Niezależnie od powyższego trzeba dodać, iż zaistniały warunki do wystąpienia z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego. Trzeba podkreślić, iż pytanie prawne winno spełniać przesłanki: 1) podmiotową - z pytaniem prawnym może wystąpić tylko sąd, 2) przedmiotową - przedmiotem pytania prawnego może być wyłącznie ocena zgodności kwestionowanego aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą oraz 3) funkcjonalną - musi zachodzić związek między rozstrzygnięciem Trybunału a rozstrzygnięciem konkretnej sprawy, którą rozpatruje sąd zadający pytanie prawne (wyrok TK z dnia 4 czerwca 2013 r., P 43/11, OTK-A 2013, nr 5, poz. 55; wyrok TK z dnia 21 czerwca 2011 r., P 26/10, OTK-A 2011, nr 5, poz. 43). Należy również dodać, że przepis, którego zgodność z Konstytucją (lub innymi aktami prawa międzynarodowego), winien stanowić podstawę do rozstrzygnięcia sprawy (wyrok WSA w

Warszawie z dnia 16 marca 2010 r., I SA/Wa 1606/09, Lex Omega nr 606508). Zdaniem Sądu istnieje nie tylko podmiotowa oraz przedmiotowa przesłanka do wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego, ale i funkcjonalna zależność między pytaniem prawnym, a sposobem rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Taki warunek nastąpił, gdyż art. 89 § 1 kk jest podstawą prawną do połączenia kar skazanemu K K w sprawach o sygn. akt i . Poza tym sąd orzekający w sprawie o wydanie wyroku łącznego ma obowiązek wymierzenia kary łącznej, o ile zaistnieją przesłanki do jej orzeczenia. Tym samym, jeżeli by Trybunał Konstytucyjny orzekł zgodność art. 89 § 1 kk z Konstytucją i aktami prawa międzynarodowego (o których mowa w sentencji orzeczenia) Sąd będzie zmuszony wymierzyć skazanemu, w wyroku łącznym, bezwzględną karę łączną pozbawienia wolności, po połączeniu kar w sprawach o sygn. akt i , umarzając postępowanie w sprawie wydania wyroku łącznego w pozostałym zakresie. Takie orzeczenie bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności będzie powodowało konieczność odbycia przez skazanego kar, które wcześniej zostały mu warunkowo zawieszony (w tym też na podstawie art. 343 kpk), bez możliwości sprawdzenia przez tut. Sąd czy istnieją przesłanki materialne do warunkowego zawieszenia kary łącznej pozbawienia wolności, skoro sprzeciwia się temu przesłanka formalna z art. 89 § 1 kk. Z kolei w przypadku, gdyby Trybunał Konstytucyjny podjął decyzję o niekonstytucyjności przepisu art. 89 § 1 kk (w zakresie w jakim wskazano w sentencji orzeczenia) to można by postępowanie, w sprawie wydania wyroku łącznego wobec skazanego umorzyć (na podstawie art. 572 kpk) lub ewentualnie wymierzyć karę łączną pozbawienia wolności, po połączeniu kar w sprawach o sygn. akt i , z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, pomimo orzeczenia jednej z kar na okres powyżej 2 lat pozbawienia wolności. Trzeba zauważyć, że wskazane wyżej możliwości, w przypadku orzeczenia niekonstytucyjności art. 89 § 1 kk, są korzystne dla skazanego.

I tak z art. 2 Konstytucji RP wynika, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Należy najpierw wskazać, że na treść zasady demokratycznego państwa prawnego, wyrażonej w art. 2 Konstytucji, składa się szereg zasad, które nie zostały wprawdzie ujęte *expressis verbis* w jej tekście, ale które wynikają z istoty i z aksjologii demokratycznego państwa prawnego (wyrok TK z dnia 27 lutego 2002 r., K 47/01, OTK-A 2002, nr 1, poz. 6). I tak z art. 2 Konstytucji wynika m.in. zasada zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, która umożliwia jednostce decydowanie o swoim postępowaniu przy pełnej znajomości przesłanek działania organów państwowych oraz konsekwencji prawnych, jakie

jej działania mogą pociągnąć za sobą (wyrok TK z dnia 8 stycznia 2013 r., K 18/10, OTK-A 2013, nr 1, poz. 2; wyrok TK z dnia 14 czerwca 2000 r., P 3/00, OTK 2000, nr 5, poz. 138). Tym samym istnieje nakaz takiego stanowienia i stosowania prawa, by obywatel mógł układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki prawne, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji (wyrok TK z dnia 10 stycznia 2012 r., K 19/10, OTK-A 2012, nr 1, poz. 2). Zasada ta zakłada, że skoro już rozpoczęto określone „przedsięwzięcie”, a prawo przewidywało, że będzie ono realizowane w pewnym okresie, to obywatel powinien mieć pewność, że będzie mógł ten czas wykorzystać, chyba że zajdą szczególne sytuacje (wyrok TK z dnia 25 kwietnia 2001 r., K 13/01, OTK 2001, nr 4, poz. 81).

Z art. 2 Konstytucji RP wynika także zasada sprawiedliwości proceduralnej, która oznacza podmiotowe traktowanie uczestników postępowania, zakaz arbitralnego działania sądu, zapewnienie stronom możliwości korzystania z ich praw i gwarancji procesowych oraz zagwarantowanie im rzetelnego i merytorycznego rozpatrzenia sprawy. A zatem w zakresie zasady sprawiedliwości proceduralnej mieszczą się przede wszystkim: możliwość bycia wysłuchanym przez sąd, konieczność ujawniania przez sąd motywów rozstrzygnięcia, zapewnienie uczestnikowi postępowania przewidywalności jego przebiegu oraz nakaz wszechstronnego zbadania przez sąd okoliczności sprawy, jak również dwuinstancyjność postępowania (wyrok TK z dnia 8 kwietnia 2014 r., SK 22/11, OTK-A 2014, nr 4, poz. 37; wyrok TK z dnia 12 lipca 2011 r., SK 49/08, OTK-A 2011, nr 6, poz. 55; wyrok TK z dnia 26 lutego 2008 r., SK 89/06, OTK-A 2008, nr 1, poz. 7; wyrok TK z dnia 31 marca 2005 r., SK 26/02, OTK-A 2005, nr 3, poz. 29). Trzeba podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny wskazywał także na znaczenie zasady równości łącznie z zasadą sprawiedliwości społecznej, wynikającą z art. 2 Konstytucji (np. wyrok TK z dnia 9 maja 2012 r., SK 24/11, OTK-A 2012, nr 5, poz. 49; wyrok TK z dnia 1 marca 2011 r., P 21/09, OTK-A 2011, nr 2, poz. 7). I tak Trybunał Konstytucyjny, interpretując pojęcie tej sprawiedliwości w połączeniu z pojęciem równości, przyjął w swoim orzecznictwie, że:

- a) jeżeli w podziale dóbr i związanych z tym podziale ludzi występują niesprawiedliwione różnice, to wówczas różnice te traktuje jako nierówność (wyrok TK z 22 sierpnia 1990 r., K 7/90, OTK W 1990, poz. 5, pkt VI);
- b) sprawiedliwość jest przeciwieństwem arbitralności, wymaga, aby zróżnicowanie sytuacji prawnej osób pozostawało w odpowiedniej relacji do różnic w ich sytuacji (wyrok TK z 22 sierpnia 1990 r., K 7/90, pkt VI);

c) dopuszczalne jest zróżnicowanie sytuacji prawnej osób pod warunkiem, że jest ono sprawiedliwe, a zakazane jest ustanawianie zróżnicowań, które byłyby nieusprawiedliwione (wyrok TK z 4 lutego 1997 r., P 4/96, OTK ZU nr 1/997, poz. 3, pkt III 5.).

Trzeba także zwrócić uwagę, iż zasada demokratycznego państwa prawnego łączy się ze sprawiedliwością społeczną, która wyraża się w sprawiedliwości jako kategorii społecznej, czyli oddziałuje na wyznaczanie treści innych norm konstytucyjnych i implikuje konieczność prowadzenia przez państwo takiej polityki, która jest zgodna z interesem społecznym (B. Banaszak: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2012, s. 53).

Natomiast z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP wynika, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Poza tym nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 2 Konstytucji RP). Zasada równości wobec prawa została także wyrażona w art. 20 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, z którego to przepisu wynika, że wszyscy są równi wobec prawa.

Zasada równości nakazuje, aby wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się daną cechą istotną były traktowane w ten sam sposób, bez faworyzowania i dyskryminowania któregośkolwiek z nich. Zasada równości wobec prawa dotyczy równego traktowania w procesie stosowania prawa wszystkich jego adresatów, charakteryzujących się tą samą cechą istotną (A. Młynarska-Sobaczewska [w:] Polskie prawo konstytucyjne pod red. D. Góreckiego, Warszawa 2012, s. 91). Tym samym konstytucyjna zasada równości nakazuje identyczne traktowanie podmiotów znajdujących się w takiej samej lub podobnej sytuacji relewantnej (wyrok TK z dnia 20 grudnia 2012 r. K 28/11, OTK-A 2012, nr 11, poz. 137; wyrok TK z dnia 30 października 2012 r., SK 20/11, OTK-A 2012, nr 9, poz. 110; postanowienie TK z dnia 5 marca 2008 r., SK 82/06, OTK-A 2008, nr 2, poz. 34). Niemniej jednak zasada równości pozwala na odmienne traktowanie podmiotów podobnych, lecz warunkiem koniecznym wprowadzania wyjątków jest jasno sformułowane kryterium różnicujące, które winno mieć „uzasadniony charakter” albo „znajdować podstawę w przekonujących argumentach” (wyrok TK z dnia 12 stycznia 2012 r., Kp 10/09, OTK-A 2012, nr 1, poz. 4; wyrok TK z dnia 24 października 2001 r., SK 22/01, OTK 2001, nr 7, poz. 216). A zatem odstępstwa od zasady równości w przypadku podmiotów podobnych muszą po pierwsze pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, po drugie waga interesu, który ma służyć różnicowaniu musi być w odpowiedniej proporcji do wagi interesu, który zostanie naruszony na skutek różnicowania oraz po trzecie muszą pozostawać w związku z innymi wartościami, zasadami, normami konstytucyjnymi,

pozwalającymi na odmienne traktowanie podmiotów podobnych (wyrok TK z dnia 25 listopada 2010 r., K 27/09, OTK-A 2010, nr 9, poz. 109).

Z kolei z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP wynika, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Podobne uregulowanie zamieszczono w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, z którego to przepisu wynika m.in., że każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą przy rozstrzygnięciu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym albo o zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej. Natomiast z art. 6 ust. 3 lit. a Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności wynika, że każdy oskarżony o popełnienie czynu zagrożonego karą ma co najmniej prawo do niezwłocznego otrzymania szczegółowej informacji w języku dla niego zrozumiałym o istocie i przyczynie skierowanego przeciwko niemu oskarżenia. Prawo do rzetelnego procesu wynika także z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, z którego wynika m.in., iż każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy.

Sprawiedliwe rozpatrzenie sprawy oznacza zastosowanie sprawiedliwej procedury, a więc takiej, która powinna zapewniać stronom uprawnienia procesowe stosowne do przedmiotu prowadzonego postępowania. W związku z tym sprawiedliwe postępowanie zakłada dostosowanie jego zasad do specyfiki rozpoznawanych spraw (wyrok TK z dnia 16 listopada 2011 r., SK 45/09, OTK-A 2011, nr 9, poz. 97). A zatem sprawiedliwe rozpoznanie sprawy to takie, które zgodne jest z postanowieniami prawa materialnego i procesowego oraz z zasadą proporcjonalności i które zostało dokonane w duchu całkowitej bezstronności i obiektywizmu sędziowskiego (P. Winczorek: Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, Warszawa 2008, s. 110). Celem art. 6 Konwencji jest zapewnienie rzetelnego procesu przez sąd właściwy do rozstrzygnięcia sprawy (wyrok ETPC z dnia 16 października 2001 r., 39846/98, Brennan v Wielka Brytania, Lex Omega nr 75943). Poza tym trzeba dodać, iż Przepis art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności przewidujący prawo do rzetelnego procesu winien być traktowany jako przepis prawa materialnego, ponieważ ma on charakter normy wyznaczającej prawa i obowiązki podmiotów (wyrok NSA w Warszawie z dnia 1 lutego 2007 r., I FSK 221/06, Lex Omega nr 307377). Z kolei rzetelność postępowania powinna mieć miejsce w każdym czasie i winna być oceniana w odniesieniu do całości postępowania (decyzja ETPC z dnia 22

października 2002 r., 58625/00, *Sassyn v Polska*, Lex Omega nr 56777). A zatem z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji wynika zasada równego traktowania, która zakazuje dyskryminacji, a więc różnego traktowania, bez obiektywnego i racjonalnego uzasadnienia osób znajdujących się w podobnym położeniu (wyrok ETPC z dnia 18 lutego 2009 r., 55707/00, *Andrejeva v Łotwa*, Lex Omega nr 479537). Ponadto trzeba podkreślić, że zasada prawa do rzetelnego procesu jest ogólną zasadą prawa Unii Europejskiej potwierdzoną w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i zagwarantowaną w art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 13 lipca 2011 r., T-138/07, *Schindler Holding Ltd i inni v Komisja Europejska*, www.eur-lex.europa.eu). Natomiast gwarancje zawarte w art. 6 ust. 3 Konwencji stanowią szczególne aspekty prawa do rzetelnego procesu w postępowaniu karnym, a wskazanego w ustępie pierwszym tego samego artykułu (wyrok ETPC, 43316/08, *Kowalski v Polska*, Lex Omega nr 1319208; wyrok ETPC z dnia 12 kwietnia 2011 r., 31477/05, *Słowik v Polska*, Lex Omega nr 784876; wyrok ETPC z dnia 26 lipca 2002 r., 32911/96, *Meftah i inni v Francja*, Lex Omega nr 75488).

W związku z przedstawioną wyżej interpretacją art. 2, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 3 lit. a Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz z art. 20 i art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej - Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej wskazuje, iż norma z art. 89 § 1 kk, nie pozwalająca na warunkowe zawieszenie kary łącznej pozbawienia wolności powyżej 2 lat w wyroku łącznym, jeżeli jedna z kar podlegających łączeniu została wymierzona ponad 2 lata i warunkowo zawieszona na innej podstawie prawnej niż art. 69 kk, jest sprzeczna z tymi przepisami.

Trzeba zauważyć, że w sprawach o sygn. akt . . . i . . . wyroki każdorazowo zapadały na posiedzeniu w trybie art. 335 kpk, kiedy to zawsze w postępowaniu przygotowawczym ówczesny podejrzany K . . . K . . . uzgadniał kary z prokuratorem. Z kolei on sam występując z wnioskiem o wydanie wobec niego wyroku łącznego, którego wydanie przez sąd jest obligatoryjne (jeżeli zaistniały przesłanki z art. 86 kk), nie tylko nie został poinformowany o możliwych konsekwencjach wynikających ze wcześniejszych uzgodnień z prokuratorem, ale również działając w dobrej wierze wskazywał, iż chciałby połączenia tylko tych kar, które były karami bezwzględnymi. Trzeba bowiem zauważyć, że zazwyczaj podejrzani, uzgadniając karę z prokuratorem w trybie art. 335 kpk, zgadzają się na wyższe kary pozbawienia wolności z większym okresem warunkowego zawieszenia. Z kolei w przypadku, gdyby takiego podejrzanego poinformowano o obligatoryjności wydania w przyszłości wyroku łącznego co do kar za przestępstwa, które pozostają w realnym zbiegu

oraz braku możliwości warunkowego zawieszania kary łącznej powyżej 2 lat w takim wyroku łącznym, to w przypadku, jeżeli miałby świadomość np. o toczącym się wobec niego równoległe postępowaniu przygotowawczym, to prawdopodobnie nie zdecydowałby się na tak uzgodnioną karę lub też poddałby się mniej surowej, lecz bezwzględnej karze pozbawienia wolności. Wobec tego brak takiego pouczenia ówczesnego podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym w sprawach o sygn. akt [redacted] i [redacted], zdaniem Sądu jest sprzeczny z zasadą demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, w tym też sprawiedliwości proceduralnej (art. 2 Konstytucji RP) oraz z zasadą sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 3 lit a Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej). Tym samym, zdaniem Sądu, brak takiego pouczenia K [redacted] K [redacted] w sprawie o sygn. akt [redacted], w której uzgodnił on, za czyn z art. [redacted] kk, dość surową karę [redacted] pozbawienia wolności (w powiązaniu do górnej granicy ustawowego zagrożenia 5 lat pozbawienia wolności) – lecz z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, mógł w nim powodować wrażenie, że kary tej nie będzie można połączyć z inną karą pozbawienia wolności, także uzgodnioną w podobnym czasie i z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz wymierzyć kary bezwzględnej. Trzeba bowiem podkreślić, że podejrzany w sprawie tej podjął współpracę z organami ścigania w zakresie swojego czynu i przekazał wiadomości, które mogły być pomocą w zwalczaniu przestępczości, za co mógł liczyć na łagodniejsze potraktowanie w zakresie kary i taką też karę łagodniejszą (bo z warunkowym zawieszeniem jej wykonania) otrzymał, a samo skazanie bez rozprawy znacznie uprościło i skróciło postępowanie karne. Z kolei w przypadku art. 89 § 1 kk (w jakim ogranicza warunkowe zawieszenie kary do przypadku, gdy kara nie przekracza 2 lat pozbawienia wolności) nie ma możliwości zachowania uzgodnienia zawartego w sprawie o sygn. akt [redacted]. W związku z tym strona postępowania winna mieć świadomość tego, co wiąże się z tak uzgodnioną karą i jakie ewentualnie konsekwencje mogą ją czekać, co mogłoby mieć znaczenie przy jej współpracy z organami ścigania. Dlatego też w przypadku orzekania w przedmiocie wyroku łącznego brak jest takiego przepisu szczególnego (a winien być wprowadzony – na co już zwracano uwagę w doktrynie i orzecznictwie - M. Niewiadomska-Krawczyk: Glosa do postanowienia SN z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 29/10, Lex Omega; postanowienie SN z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 29/10, OSP 2011, nr 11, poz. 115), który umożliwiłby sądowi orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, w przypadku, gdyby w skład takiej kary łącznej wchodziła kara pozbawienia wolności powyżej 2 lat, a warunkowo zawieszona

na innych podstawach szczególnych (np. art. 343 kpk). Taka sytuacja sprawia, iż postępowanie w przedmiocie wyroku łącznego w niniejszej sprawie nie jest sprawiedliwe i rzetelne wobec K . Sąd w tym przypadku nie ma żadnej możliwości (nawet teoretycznej) orzeczenia kary łącznej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, nawet jeżeliby uznał, że zaistniały przesłanki materialne do zawieszenia takiej kary. Wobec tego lojalność wobec osoby współpracującej z organami ścigania oraz rzetelność procedury karnej, a przede wszystkim sprawiedliwość wymaga, aby podejrzany, decydując się na karę pozbawienia wolności powyżej 2 lat z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, miał świadomość wszystkich możliwych konsekwencji takiej decyzji. Należy w tym miejscu dodać, iż w przedmiotowej sprawie to K wystąpił z wnioskiem o wydanie wyroku łącznego, a przepis art. 572 kpk nie pozwala na umorzenie postępowania o wydanie wyroku łącznego w omówionej sytuacji. Z kolei nawet cofając wniosek o wydanie wyroku łącznego, jeśli istnieją podstawy do wymierzenia kary łącznej wyrokiem łącznym, sąd będzie zobowiązany wszcząć takie postępowanie z urzędu. Dlatego też, zdaniem Sądu, taki obowiązek wymierzenia, bez względu na okoliczności wydania wyroków jednostkowych wobec K , bezwzględnej kary łącznej pozbawienia wolności jest sprzeczny z zasadą sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, a taka kara byłaby rażąco niesprawiedliwa.

W tym miejscu trzeba wskazać, że w sprawach o sygn. akt i postępowania karne dotyczyły odpowiednio czynów z art. kk (popołnione grudnia 2013 r.) i z art. kk i art. kk w zw. z art. 11 § 2 kk (popołnione sierpnia 2013 r.). Przedmiotowe postępowania przygotowawcze teoretycznie mogły być prowadzone łącznie i można było postawić K dwa odrębne zarzuty, lecz w tym samym postępowaniu. Gdyby tak się stało K teoretycznie mógłby uzgodnić z prokuratorem wymierzenie jednej kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym 2 lata z warunkowym jej zawieszeniem w oparciu o przepis art. 343 kpk. Dalej, w przypadku wpływu takiego wniosku do sądu - w trybie art. 335 kpk (wraz z aktem oskarżenia) można byłoby wydać wyrok zawierający uzgodnione rozstrzygnięcia, a który obejmowałby np. karę łączną pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata z warunkowym jej zawieszeniem na zasadzie art. 343 kpk (tak też: J. Raglewski: Kontrowersje związane z orzekaniem kary łącznej na tle kodeksu karnego, PiP 2003, nr 5, s. 89; S. Żółtek [w:] Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 32-116. Tom II, Warszawa 2011, s. 759; P. Kardas [w:] Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1-16 k.k. pod red. A. Zolla, Warszawa 2012, s. 1122). A zatem w przypadku objęcia jednym aktem oskarżenia czynów popełnionych przez K istniałaby możliwość wymierzenia mu kary

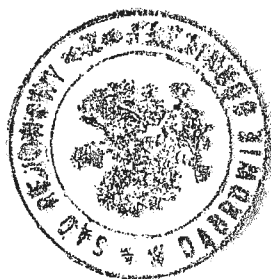
łącznej za zbiegające się przestępstwa w wymiarze powyżej 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Z kolei w takiej sytuacji, jaka ma miejsce w niniejszej sprawie, takiej możliwości nie ma. Reasumując trzeba zwrócić uwagę, że takie różnicowanie sytuacji podejrzanych i uzależnianie możliwości skorzystania z warunkowego zawieszenia kary łącznej powyżej 2 lat pozbawienia wolności od tego, że postępowanie karne będzie dotyczyło więcej niż jednego czynu jest sprzeczne z zasadą równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, art. 20 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej). Nie można bowiem różnicować sytuacji takich osób, których przestępstwa pozostają w realnym zbiegu, a wydano wobec nich jeden wyrok lub więcej wyroków co do tych czynów. Odmienne konsekwencje prawne wobec takich osób nie znajdują żadnego racjonalnego i obiektywnego uzasadnienia, a ponadto są sprzeczne z rzetelnym i sprawiedliwym procesem (zasadami omówionymi już wyżej). Należy podkreślić, że nie można także wymagać od osób, które popełniły różne przestępstwa pozostające w realnym zbiegu, by ujawniały te czyny, co do których nie jest jeszcze prowadzone postępowanie karne, by w ten sposób móc liczyć na dobrodziejstwo z art. 343 kpk. Warto w tym miejscu dodać, iż ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015, Nr 396) zostanie dodany art. 89a § 1 kk, według którego, jeżeli chociażby jedną z kar podlegających łączeniu jest kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczona na podstawie art. 60 § 5 kk, sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary łącznej nieprzekraczającej wymiaru kary pozbawienia wolności, orzeczonej na podstawie tego przepisu. Trzeba więc zauważyć, że przepisem tym ustawodawca wprowadza już możliwość zawieszenia kary łącznej powyżej 2 lat pozbawienia wolności, przy spełnieniu dodatkowych przesłanek, co w przypadku niniejszej sprawy nie ma miejsca. Dlatego też takie różnicowanie, a wyżej omówione, narusza zasadę równości.

Niezależnie od powyższych rozważań trzeba dodać, iż wprawdzie przepis art. 89 § 1 kk od dnia 1 lipca 2015 r. będzie miał inne brzmienie to jednak z uwagi na art. 4 § 1 kk nadal winien być stosowany, jako przepis łagodniejszy do spraw, które toczyły się przed jego wejściem w życie. W związku z tym tak długo jak dany przepis może być dalej przedmiotem rozstrzygnięć sądowych, to należy stwierdzić, iż nie utracił swojej mocy obowiązującej (tak też: P. Radziejewicz: Umarzanie postępowania przez Trybunał Konstytucyjny ze względu na utratę mocy obowiązującej przepisu przed wydaniem orzeczenia, Prz. Sejm. 2006, nr 2, s. 35; A. Siemaszko: Wymagania formalne pytań stawianych w praktyce orzeczniczej Trybunału Konstytucyjnego [w:] Stosowanie prawa. Księga jubileuszowa z okazji XX-lecia Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości pod red. A. Siemaszko, Lex Omega).

W związku z powyższym Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym czy art. 89 § 1 Kodeksu karnego, w brzmieniu do dnia 30 czerwca 2015 r., w zakresie w jakim pozwala na warunkowe zawieszenie kary łącznej tylko w przypadku jeżeli zachodzą przesłanki z art. 69 Kodeksu karnego jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 3 lit. a Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz z art. 20 i art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

W tym miejscu trzeba wskazać, że zgodnie z treścią art. 22 § 1 kpk, jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, a w szczególności jeżeli nie można ująć oskarżonego albo nie może on brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby, postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody. Tym samym okoliczność skierowania przez tut. Sąd pytania prawnego, którego rozstrzygnięcie przez Trybunał Konstytucyjny będzie miało wpływ na tok niniejszego postępowania uzasadniania jego zawieszenie – właśnie na podstawie art. 22 § 1 kpk. Należy dodać, iż jakkolwiek do kategorii „innej przyczyny” zawieszenia postępowania na mocy art. 22 § 1 kpk nie można zaliczyć kwestii prejudycjalności, niemniej wyjątek do powyższego stanowi wypadek przedstawienia przez sąd pytania prawnego na podstawie art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (tak też postanowienie SN z dnia 12 czerwca 2003 r., SNO 30/03, Lex Omega nr 471878). Dlatego też zasadnym było zawieszenie postępowanie w sprawie o wydanie wyroku łącznego wobec K. K. do czasu rozstrzygnięcia pytania prawnego, które przedstawiono Trybunałowi Konstytucyjnemu.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.



Na oryginale własnoręcznie podpisany.
Zgodność z oryginałem świadczy
Sekretarz Sądowy

mgr Hanna Jedrusiuk